

SYLABUS KURZU

název kurzu: **SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ**

číslo kurzu: **SPR208**

vyučující: **Mgr. Ludmila Sedláková**

kontakt: e-mail: **sed.ludmila@seznam.cz**

obor: **sociální politika a sociální práce**

stupeň studia: **bakalářský**

typ studia: **prezenční**

semestr: **jarní**

týdenní rozsah: 1 - 1

ukončení kurzu: **zkouška**

požadavky zápočtu: **nutno získat 40 z 60 možných bodů**

	výborně	velmi dobře	dobře	neprospěl
test č. 1	30	20	10	0
test č. 2	30	20	10	0

ANOTACE KURZU: Kurs informuje o vývoji sociálního zabezpečení od elementárních forem péče o chudé, nemocné a staré lidi až do rozvinutých soustav sociálního zabezpečení. V této souvislosti zvažuje schémata sociálního zabezpečení pro základní životní situace a události, způsob jejich financování a související sociální dávky a sociální služby. Zvýšená pozornost bude věnována aktuální soustavě sociálního zabezpečení v ČR, včetně struktury souvisejících institucí. Posluchači získají základní přehled v legislativě sociálního zabezpečení a jeho aplikaci v konkrétních situacích. Předpokládá se aktivní účast posluchačů při definování aktuálních problémů sociálního zabezpečení v ČR.

PROGRAM KURZU (témata a literatura):

1. Vymezení sociálního zabezpečení jako součásti sociální politiky

Základní pojmy. Předmět, cíle, subjekty a objekty sociálního zabezpečení. Základní funkce a principy. Systémy sociální ochrany. Sociální událost. Sociální riziko. Sociální dávky.

Pieters, D., 1997. "Základní principy sociálního zabezpečení". Pp. 5-70. In: Sirovátka, T., (ed), 1997. *Sociální zabezpečení*. Brno: Masarykova univerzita. s. 6-15, 39-58.

Tomeš, I. 1996. *Sociální politika. Teorie a mezinárodní zkušenost*. Praha: Socioklub. s. 17-27, 59-97.

Tomeš, I. a kol. 2002. *Sociální správa*. Praha: Portál. s. 61-76.

Žižková, J. a kol. 1997. *Sociální politika*. Praha: Codex. s. 13-61, 139-142.

2. Vývoj a tradice sociálního zabezpečení

Sociálně politické ideje a instituce. Historické formy sociálního zabezpečení. Sociální zabezpečení v 1. ČSR.

Musil, L., 1995. Statusová solidarita a česká sociální politika. In: *Sociologický časopis* 31: s. 423-434.

Potůček, M., 1995. *Sociální politika*. Praha: Sociologické nakladatelství. s. 24-27

Tomeš, I. 1996. *Sociální politika. Teorie a mezinárodní zkušenost*. Praha: Socioklub. s. 28-58.

3. Transformace systému sociálního zabezpečení v České republice

Sociální zabezpečení za socialismu a potřeba jeho změny. Sociální aspekty ekonomické reformy. Rysy sociální reformy. Scénář sociální reformy. Koncepce záchranné sociální sítě. Koncepce tří pilířů sociální ochrany.

Potůček, M., 1999. *Křížovatky české sociální reformy*. Praha: Sociologické nakladatelství. s. 96-106, 246-254.

Radičová, I., Potůček, M., 1998. „Porovnanie vývoja českej a slovenskej sociálnej politiky po roku 1989.“ Pp. 9-88. In: Potůček, M., Radičová, I., (eds). *Sociální politika v Čechách a na Slovensku po roce 1989*. Praha: Karolinum.

Tomeš, I. 1996. *Sociální politika. Teorie a mezinárodní zkušenost*. Praha: Socioklub. s. 172-199.

Tomeš, I., 1995. "Systémy sociálních dávek v zemích střední a východní Evropy v přechodném období." Pp. 110-126. In: Kotous, J., (ed), 1995. *Sociální politika v evropských zemích*. Sborník učebních textů. Praha: UK.

Záchranná..., 1991. „Záchranná sociální síť.“ In: *Sociální politika 2*, příloha č. 2.

Žižková, J., 1994. Sociální politika v období transformace. In: *Sociální politika 6* s. 10-11.

Žižková, J. a kol. 1997. *Sociální politika*. Praha: Codex. s. 123-135.

4. Sociální reforma 2012

Cíle sociální reformy, sjednocení administrace a distribuce dávek sociální ochrany, zavedení sociální karty, změny v oblasti státní sociální podpory, zabezpečení osob v hmotné nouzi, agregace dávek pro zdravotně handicapované, oblast zaměstnanosti.

5. Systémy sociální ochrany. Životní a existenční minimum.

Sociální pojištění, státní sociální podpora, sociální pomoc - obecná charakteristika.

Životní minimum a existenční minimum - jeho funkce, okruhy společně posuzovaných osob, započitatelné příjmy, valorizace. Sociální záchranné sítě – funkce, účinnost, past chudoby, zneužívání versus nevyužívání sociálních dávek.

Břeská, N., Vránová L., 2007. *Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky sociální péče pro zdravotně postižené občany*. Olomouc: ANAG. s. 19-35.

Mareš, P., 1999. Zneužívání versus nevyužívání sociálních dávek. In: *Sociální politika 11*. s. 4-5.

Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi

6. – 7. Tři systémy sociální ochrany – sociální pojištění

Důchodové pojištění, nemocenské pojištění, pojištění na státní politiku zaměstnanosti. Zabezpečované sociální události. Druhy a konstrukce dávek. Podpůrná doba. Ochranná lhůta. Valorizace dávek.

Langendonck, J., 1997. "Základní techniky sociálního zabezpečení v Evropě." Pp. 71-102. In: Sirovátka, T., (ed), 1997. *Sociální zabezpečení*. Brno: Masarykova univerzita. s. 84-90.

Tomeš, I. a kol. 2002. *Sociální správa*. Praha: Portál. s. 185-206.

Tomeš, I. 1996. *Sociální politika. Teorie a mezinárodní zkušenost*. Praha: Socioklub. s. 98-107, 116-125.

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění

Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

Zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem

Zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření

Zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření

8. Tři systémy sociální ochrany - státní sociální podpora

Státní podpora rodin s dětmi. Zabezpečované sociální události. Druhy a konstrukce dávek.

Tomeš, I. a kol. 2002. *Sociální správa*. Praha: Portál. s. 207-215.

Tomeš, I. 1996. *Sociální politika. Teorie a mezinárodní zkušenost*. Praha: Socioklub. s. 108-115.

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

TEST č. 1 - témata číslo 5, 6 a 7

9. Tři systémy sociální ochrany - sociální pomoc

Rozsah sociální pomoci - hmotná nouze, sociální nouze. Konstrukce systému dávek. Nárok a výplaty dávek. Dávky hmotné nouze - příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádná okamžitá pomoc, dávky pro těžce zdravotně postižené občany.

Langendonck, J., 1997. "Základní techniky sociálního zabezpečení v Evropě." Pp. 71-102. In: Sirovátka, T., (ed), 1997. *Sociální zabezpečení*. Brno: Masarykova univerzita. s. 74-84.

Tomeš, I. 1996. *Sociální politika. Teorie a mezinárodní zkušenost*. Praha: Socioklub. s. 126-133.

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi

Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením

10. Příspěvek na péči a sociální služby

Příspěvek na péči - účel, nárok, podmínky, stupně závislosti. Sociální služby - sociální poradenství, služby sociální péče, služby sociální prevence. Zadavatelé, poskytovatelé a uživatelé sociálních služeb. Smlouva o poskytnutí sociální služby, úhrada nákladů, registrace, inspekce, standardy kvality sociálních služeb.

Králová, J., Rážová, E., 2007. *Sociální služby a příspěvek na péči*. Olomouc: ANAG. s. 50-128.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

11. Systém řízení a financování sociálního zabezpečení

Nástroje sociálního zabezpečení. Financování sociálního zabezpečení. Organizace a řízení sociálního zabezpečení.

Greve, B., 1997. "Ekonomika a sociální zabezpečení v Evropě." Pp. 103-143. In: Sirovátka, T., (ed), 1997. *Sociální zabezpečení*. Brno: Masarykova univerzita.

Králová, J., Rážová, E., 2007. *Sociální služby a příspěvek na péči*. Olomouc: ANAG. s. 141-142.

Klimentová, J., 1997. Nové trendy ve financování důchodových systémů. In: *Sociální politika 4*. s. 2-4.

Langendonck, J., 1997. "Základní techniky sociálního zabezpečení v Evropě." Pp. 71-102. In: Sirovátka, T., (ed), 1997. *Sociální zabezpečení*. Brno: Masarykova univerzita. s. 90-102.

Pieters, D., 1997. "Základní principy sociálního zabezpečení". Pp. 5-70. In: Sirovátka, T., (ed), 1997. *Sociální zabezpečení*. Brno: Masarykova univerzita. s. 22-38, 62-64.

Potůček, M., 1995. *Sociální politika*. Praha: Sociologické nakladatelství. s. 72-77.

Sirovátka, T., 1997. „Cíle a účinky systémů sociálního zabezpečení.“ Pp. 144-171. In: Sirovátka, T., (ed), 1997. *Sociální zabezpečení*. Brno: Masarykova univerzita.

Tomeš, I. 1996. *Sociální politika. Teorie a mezinárodní zkušenost*. Praha: Socioklub. s. 134-171.

Tomeš, I. a kol. 2002. *Sociální správa*. Praha: Portál. s. 89-108.

Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

TEST č. 2 - témata číslo 8, 9 a 10

12. Aktuální problémy

13. Zhodnocení kurzu